EURÓPSKA KOMISIA

V Bruseli, 22.6.2011
KOM(2011) 367 v konečnom znení

ZELENÁ KNIHA

Modernizácia smernice o uznávaní odborných kvalifikácií

(Text s významom pre EHP)

1. ÚVOD

Hlavnými zúčastnenými stranami nášho hospodárstva sú občania EÚ[1], ktorí poskytujú celú škálu profesionálnych služieb spotrebiteľom a podnikom. Konkrétnym príkladom, ako môžu využiť výhody jednotného trhu, je získanie zamestnania alebo poskytovanie služieb v inom členskom štáte. Už dávno sa vie, že obmedzujúca regulácia odbornej kvalifikácie má rovnaký brzdiaci účinok na mobilitu, ako diskriminácia z dôvodu štátnej príslušnosti. Uznávanie kvalifikácie získanej v inom členskom štáte sa takto stalo základným stavebným kameňom jednotného trhu. Ako už bolo zdôraznené v stratégii Európa 2020[2] a v Akte o jednotnom trhu[3], mobilita odborníkov je kľúčovým prvkom konkurencieschopnosti. V Správe o občianstve EÚ za rok 2010[4] sa zaťažujúce a nejasné postupy uznávania odbornej kvalifikácie uvádzajú ako jedna z hlavných prekážok, s ktorou sa za hranicami svojho štátu stretávajú občania EÚ vo svojom každodennom živote pri uplatňovaní svojich práv vyplývajúcich z práva EÚ. Modernizáciou by sa tak isto posilnilo postavenie Európskej únie pri medzinárodných obchodných rokovaniach tým, že uľahčí konvergenciu právnych predpisov a umožní EÚ získať v tretích krajinách lepší prístup k trhu pre občanov EÚ.

Mobilita odborníkov v EÚ je stále nízka. Počet sťažností, prípadov SOLVIT a otázok vznesených prostredníctvom portálu Vaša Európa - Poradenstvo a analýza týchto prípadov poskytujú jasný dôkaz, že tieto pravidlá je potrebné modernizovať. Okrem toho, obchodovanie so službami v rámci EÚ (vrátane profesionálnych služieb) predstavuje približne len 25 % celkového obchodu v EÚ. Tento podiel je príliš nízky, keď sa vezme úvahy celkový význam sektoru služieb pre hospodárstvo EÚ (70 % HDP). Dalo by sa však urobiť viac.

Keďže aktívna populácia klesá, zvýšená mobilita by bola riešením problému s obsadzovaním vysoko odborných pracovných miest. Podľa odhadov Európskeho strediska pre rozvoj odborného vzdelávania (Cedefop), bude do roku 2020[5] na obsadenie vysoko odborných pracovných miest potrebných viac než 16 miliónov ľudí, čo podľa súčasných trendov bude viesť k vážnemu nedostatku kvalifikovaných odborníkov. Nedostatok niektorých z týchto kvalifikovaných odborníkov by mohli vyriešiť ľudia s odbornou kvalifikáciou získanou mimo EÚ, ktorí v súčasnosti čelia vážnym problémom s uznaním ich odbornej kvalifikácie.

Osobitné obavy vyvoláva predpokladaný nedostatok jedného milióna odborníkov z oblasti zdravotníctva. Hľadanie spôsobov, ako môžu krajiny lepšie zvládnuť mobilitu odborníkov z oblasti zdravotníctva ďalším posilňovaním svojich všeobecných politík v oblasti pracovných síl a ďalším vytváraním mechanizmov plánovania pracovných síl bude podliehať osobitnému

---

1 To sa týka aj štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí požívajú práva v rámci európskych právnych predpisov: pokiaľ ide o uznávanie odbornej kvalifikácie, k rodinným príslušníkom občanov EÚ, osobám s dlhodobým pobytom, utečencom a držiteľom „modrej karty“ sa pristupuje rovnako, ako k občanom EÚ.

2 Oznámenie Európskej komisie Európa 2020, Stratégia na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu - KOM(2010) 2020, 3.3.2010.

3 Oznámenie Komisie Rade, Európskemu parlamentu a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov, Akt o jednotnom trhu, Dvanásť hybných síl podnecovania rastu a posilňovania dôvery, „Spoločne za nový rast“ - KOM(2011) 0206, SEK (2011) 467.

4 Správa o občianstve EÚ za rok 2010 „Odstránenie prekážok vykonávania práv občanov EÚ“ - KOM(2010) 603, 27.10.2010.

5 Dopyt a ponuka kvalifikovanej pracovnej sily v Európe: strednodobá prognóza do roku 2020 (2010), k dispozícii na webovej stránke: http://www.cedefop.europa.eu/en/Files/3052_en.pdf

opatreniu Komisie a členských štátov[6].

Na možnosť uplatňovania individuálneho práva občanov na prácu kdekoľvek v EÚ sa musí pozerať v týchto širších súvislostiach. Aby odborníci mohli využívať výhodu slobody pohybu v plnom rozsahu, musí sa ich kvalifikácia v iných členských štátoch ľahko uznávať[7]. Je preto nevyhnutné, aby sa v smernici o uznávaní odborných kvalifikácií[8] stanovili jasné a jednoduché pravidlá uznávania odborných kvalifikácií. Tieto pravidlá musia zároveň zaistiť vysokú kvalitu služieb bez toho, aby sa samé stali prekážkou mobility. Európska únia v tejto oblasti už dosiahla veľa: niektoré odborné kvalifikácie, najmä v oblasti zdravotníctva, architektúry, remesiel, obchodu a priemyslu už podliehajú automatickému uznávaniu. V prípade všetkých ostatných povolaní sa úspešne zaviedla zásada vzájomného uznávania na základe „všeobecného systému". V roku 2005 boli tieto pravidlá doplnené novým jednoduchším režimom na uľahčovanie dočasnej mobility. Tieto pravidlá sú prínosom pre milióny odborníkov v Európe. Odhaduje sa, že len samotný systém automatického uznávania na základe harmonizovaných minimálnych požiadaviek na odbornú prípravu sa týka 6,4 milióna občanov[9].

V marci 2010 Komisia začala s hodnotením smernice, čo zmobilizovalo mnohé zúčastnené strany. Približne dvesto príslušných orgánov vypracovalo v roku 2010 správy o svojich skúsenostiach a približne štyristo účastníkov uviedlo svoje názory vo verejnej konzultácii, ktorá sa uskutočnila začiatkom roku 2011. Táto zelená kniha vychádza z ich hodnotenia. Predstavujú sa v nej nové nápady na uľahčenie mobility na jednotnom trhu, ako je napr. európsky profesijný preukaz (pozri časť 2), skúmajú sa spôsoby, ako nadviazať na dosiahnuté úspechy (pozri časť 3) a predkladajú sa možnosti modernizácie automatického uznávania (pozri časť 4). Rozsiahla konzultácia o týchto témach pomôže Komisii posúdiť rozličné možnosti modernizácie smernice o uznávaní odborných kvalifikácií.

Legislatívny návrh na modernizáciu smernice je naplánovaný na koniec roka 2011.

2. NOVÉ KONCEPCIE MOBILITY

2.1. Európsky profesijný preukaz

Modernizácia by sa mala opierať o najnovšie technológie, aby ponúkla nové nástroje pre mobilitu. Tieto technológie majú potenciál umožniť odborníkom, aby boli mobilnejší, ako aj zlepšiť informácie pre spotrebiteľov a zamestnávateľov o kvalifikácií odborníkov na služby, ktoré ponúkajú. Európsky profesijný preukaz by sa mohol opierať o rýchle komunikačné technológie 21. storočia a vytvoriť tak mechanizmus, ktorý mu v rámci modernizovanej smernice o uznávaní odborných kvalifikácií dodá konkrétne a prispôsobené účinky. Informačný systém o vnútornom trhu (IMI) by mohol uľahčiť omnoho rýchlejšiu spoluprácu medzi vydávajúcim členským štátom (krajinou odchodu odborníka) a prijímajúcim členským

---

6 Ďalšia oblasť sa týka regulovaných povolaní v sektore námorníctva, kde Komisia zamýšľa uverejniť v roku 2012 Oznámenie o„ modrom raste", udržateľnom raste v oblasti oceánov, morí a pobreží. V tejto súvislosti sa Komisia zaujíma o to, či sa v tomto sektore dajú identifikovať nejaké špecifické prekážky pri vzájomnom uznávaní kvalifikácie.

7 Problémy spojené s uznávaním odbornej kvalifikácie predstavujú spolu s ďalšími prekážkami, ako sú napr. prenosnosť dôchodkových práv, jazykové bariéry atď. , jednu z prekážok mobility odborníkov v rámci EÚ.

8 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/36/ES zo 7. septembra 2005 o uznávaní odborných kvalifikácií (Ú. v. EÚ L 225, 30.9.2005, s. 22).

9 Hodnotenie výsledkov vnútorného trhu, júl 2010.

štátom (krajinou, v ktorej sa odborník snaží usadiť). Rýchlejšia spolupráca medzi týmito dvoma krajinami by umožnila zrýchlený postup uznávania kvalifikácií držiteľov preukazu. Spolupráca prostredníctvom systému IMI by tiež podliehala lehotám, ktoré by museli členské štáty v budúcnosti dodržiavať. A podobne by sa pre držiteľov preukazu mohla stať dočasná mobilita omnoho jednoduchšou: akékoľvek informačné povinnosti, ktoré môže prijímajúca krajina v súčasnosti uložiť, by sa stali zbytočnými, keďže všetky potrebné informácie by boli buď uvedené v samotnom preukaze, alebo by bolo možné ich získať pomocou rýchlej elektronickej infraštruktúry od krajiny odchodu, ktorá preukaz vydala.

Zvýšenie úlohy členského štátu odchodu

V rámci súčasného systému je prijímajúci členský štát zodpovedný za overovanie kvalifikácie migrujúceho odborníka. To môže spôsobiť ťažkosti odborníkovi, ktorý by musel predložiť preklady rozličných dokumentov. Pre príslušný orgán prijímajúceho členského štátu, ktorý nemusí vedieť, ako sa získava kvalifikácia v iných členských štátoch, to môže byť z hľadiska zdrojov náročná úloha. Európsky profesijný preukaz vydaný príslušným orgánom členského štátu, v ktorom bola kvalifikácia nadobudnutá, a pod podmienkou, že odborník je oprávnený vykonávať prax, by mohol v počiatočnom štádiu uľahčiť proces zvyšovania úlohy členského štátu odchodu.

Príslušný orgán členského štátu odchodu by mal pri vydávaní takéhoto preukazu skontrolovať, či žiadatelia majú správnu kvalifikáciu a spĺňajú všetky ďalšie podmienky, ktoré sa môžu vyžadovať podľa modernizovanej smernice, napríklad to, že sú zákonne usadení alebo že ich diplomy sú pravé. Tento orgán by takisto uschovával dokumenty, ktoré oprávňovali vydanie preukazu, a v prípade potreby by ich poskytol protistrane v prijímajúcom členskom štáte. S cieľom zaistiť vzájomnú dôveru by tento preukaz nevydávali komerčné subjekty. Keď niektoré povolanie nie je v členskom štáte odchodu regulované, bolo by na tomto členskom štáte, aby určil príslušný orgán verejnej moci, aby preukaz vydal (napr. kontaktné miesta[10] alebo centrá siete NARIC[11]).

V rámci tohto systému by orgány v prijímajúcom členskom štáte nemuseli na overovanie všetkých informácií, ktoré už preskúmal členský štát odchodu, využívať administratívne zdroje. Na potvrdenie, že držiteľ môže vykonávať povolanie v hostiteľskom členskom štáte, by malo stačiť overenie platnosti samotného preukazu.

V tejto súvislosti by Informačný systém o vnútornom trhu (IMI) mohol slúžiť ako dokumentačné oddelenie („back office“) pre spoluprácu medzi príslušnými orgánmi. To by si vyžiadalo, aby všetky príslušné orgány, ktoré preukaz vydávajú a overujú, boli zaregistrované v systéme IMI, čo by im umožnilo v prípade akýchkoľvek otázok navzájom komunikovať. Značná časť príslušných orgánov v rámci EÚ je už zaregistrovaná. Očakáva sa, že ostatné sa zaregistrujú do konca roka 2012.

Zvýšenie úlohy prijímajúceho členského štátu

V prípade odborníka, ktorý chce poskytovať služby dočasne, by sa profesijným preukazom mohli nahradiť administratívne doklady na podporu predchádzajúceho ohlásenia, ktoré

---

[10] Článok 57 smernice zaväzuje členské štáty, aby určili kontaktné miesto, ktoré má občanom a kontaktným miestam ostatných členských štátov poskytovať informácie a pomáhať občanom uplatňovať ich práva.

[11] Národné informačné centrá na uznávanie akademických diplomov (NARIC) pomáhajú občanom s otázkami týkajúcimi sa akademickej kvalifikácie. Ďalšie informácie nájdete na webovej stránke http://www.enic-naric.net/index.aspx?s=n&r=g&d=about#NARIC.

väčšina členských štátov vyžaduje podľa článku 7 smernice. Stačil by jednoduchý e-mail s uvedením čísla preukazu odborníka. Držiteľ preukazu by dokonca mohol byť úplne vyňatý z režimu predbežného ohlásenia, pretože preukaz obsahujúci nevyhnutné informácie by mohol postačovať. Odborník by namiesto toho, aby poslal ohlásenie, predložil orgánom a príjemcom služieb v prijímajúcom členskom štáte preukaz. Dočasná mobilita by takto bola omnoho jednoduchšia, pričom by stále boli možné všetky potrebné kontroly.

Podobné výhody by mohli dosiahnuť odborníci uchádzajúci sa o automatické uznanie kvalifikácie na základe harmonizovaných minimálnych požiadaviek na odbornú prípravu. Preukaz by mohol potvrdzovať, že kvalifikácia odborníka spĺňa harmonizované minimálne požiadavky podľa modernizovanej smernice. To by mohol overovať príslušný orgán, ktorý preukaz vydáva, v čase podania žiadosti o vydanie preukazu v členskom štáte, v ktorom bol vydaný požadovaný dôkaz formálnej kvalifikácie. Orgán v prijímajúcom členskom štáte by už kvalifikáciu nemusel overovať, a teda by mohol vydať rozhodnutie o uznaní v podstatne kratšej lehote (napr. do dvoch týždňov namiesto troch mesiacov, ktoré v súčasnosti povoľuje smernica)[12].

Dokonca aj v rámci všeobecného systému, v ktorom sa kvalifikácie kontrolujú od prípadu k prípadu, by sa preukaz zjednodušil a urýchlil sa postup uznávania, keďže počiatočné overenie by dokončil orgán, ktorý preukaz vydáva. V dôsledku toho by sa konanie mohlo skrátiť na maximálne jeden mesiac namiesto súčasných maximálnych štyroch mesiacov[13].

Profesijný preukaz by ponúkal výhody aj príjemcom služieb, najmä z hľadiska transparentnosti. Predložením preukazu by odborníci ponúkali záruku, že sú spôsobilí na vykonávanie daného povolania. Okrem toho by sa mohol vytvoriť systém, ktorý by umožňoval spotrebiteľom overovať platnosť preukazu (napr. prostredníctvom priameho kontaktu s príslušným orgánom).

Práca riadiacej skupiny a pilotné prípadové štúdie

Európsky profesijný preukaz by nebol povinný. Mobilní odborníci, ktorí by oň mali záujem, by mali mať možnosť, ale nie povinnosť, požiadať o takýto preukaz. Komisia už zriadila riadiacu skupinu pre profesijné preukazy pre vybrané strany, ktoré o to prejavili záujem. Pozostáva zo zástupcov rozličných profesií, príslušných orgánov a odborových zväzov. Skupina začala svoju prácu začiatkom januára 2011 a očakáva sa, že konkrétne závery predloží do októbra tohto roka. Skupina zvažuje pridanú hodnotu a možné právne účinky takéhoto preukazu. Skúma aj existujúce projekty profesijných preukazov, ako aj podobné nástroje, ktoré môžu byť užitočné v každodennom živote občanov (ako je európsky vodičský preukaz, európsky preukaz zdravotného poistenia alebo budúci európsky pas kvalifikácie). Skupina venovala veľkú pozornosť problémom s realizáciou, vrátane otázok obsahu a formátu takéhoto preukazu, ako aj najlepšieho spôsobu zabezpečenia jeho spoľahlivosti. Výsledky budú predstavené v rámci Fóra jednotného trhu, ktoré sa bude konať 3. a 4. októbra v Krakove v Poľsku.

---

12 Zatiaľ čo posilnenie úlohy vysielajúcej krajiny si môže vyžiadať využitie administratívnych zdrojov, takýto prístup by pravdepodobne znížil celkovú záťaž, keďže pre vysielajúcu krajinu by malo byť jednoduchšie overovať kvalifikácie získané vo vlastnej krajine a vlastnom jazyku a tým by sa mali znížiť náklady na opakované overovanie.

13 Tu by opäť viac času overovaním informácií strávil vysielajúci orgán. Celkový postup by však mal byť kratší, pretože vysielajúci orgán má najlepšie predpoklady na vykonávanie takýchto kontrol (z jazykových dôvodov, kontroly platnosti administratívnych dokladov atď.).

Vzhľadom na rozličné podmienky prístupu k jednotlivým povolaniam a ich vykonávaniu považovala riadiaca skupina za užitočné pripraviť prípadové štúdie týkajúce sa niekoľkých vybraných povolaní: inžinierov, lekárov, zdravotných sestier, fyzioterapeutov a turistických sprievodcov.

Otázka č. 1: Máte nejaké pripomienky k jednotlivým úlohám príslušných orgánov v členskom štáte odchodu a v prijímajúcom členskom štáte?

Otázka č. 2: Súhlasíte, aby mal profesijný preukaz tieto výhody v závislosti od cieľov držiteľa preukazu?

a) Držiteľ preukazu sa sťahuje dočasne (dočasná mobilita):

- Možnosť 1: vďaka preukazu by boli všetky ohlásenia, ktoré môžu členské štáty v súčasnosti vyžadovať podľa článku 7 smernice, zbytočné.

- Možnosť 2: režim ohlasovania sa zachová, ale namiesto všetkých sprievodných dokladov by sa predložil preukaz.

b) Držiteľ preukazu sa snaží dosiahnuť automatické uznanie kvalifikácie: predloženie preukazu by urýchlilo postup uznávania (prijímajúci členský štát by mal rozhodnúť do dvoch týždňov namiesto troch mesiacov).

c) Držiteľ preukazu sa snaží o uznanie kvalifikácie, ktorá nepodlieha automatickému uznaniu (všeobecný systém): predloženie preukazu by urýchlilo postup uznávania (prijímajúci členský štát by mal rozhodnúť do jedného mesiaca namiesto do štyroch mesiacov).

2.2. Zameranie na ekonomické činnosti: zásada čiastočného prístupu

Odborníci môžu mať problémy s uznaním kvalifikácie, ak sa líši rozsah ekonomických činností vykonávaných ako súčasť ich povolania v ich domovskom členskom štáte a v členskom štáte, v ktorom sa chcú usadiť. Je to napríklad v prípade povolania „inštruktora snoubordingu“, ktoré v niektorých členských štátoch existuje ako samostatné povolanie, ale v iných členských štátoch snoubording učia namiesto toho inštruktori lyžovania.

Niekedy sú rozdiely v rozsahu ekonomickej činnosti určitého povolania v dvoch členských štátoch príliš veľké, takže odborníci by museli v hostiteľskom štáte absolvovať celý program vzdelávania a odbornej prípravy, aby mohli vyrovnať rozdiely v zodpovedajúcich kvalifikačných požiadavkách, ako je to v uvedenom príklade. Pri posudzovaní tejto záležitosti zaviedol Súdny dvor zásadu čiastočného prístupu[14]. Súd rozhodol, že členské štáty musia za určitých podmienok umožniť na žiadosť odborníka čiastočné vykonávanie povolania. Podľa judikatúry Súdneho dvora by však ochrana príjemcov služieb a spotrebiteľov vo všeobecnosti mohla odôvodniť primerané obmedzenia slobody usadiť sa a slobody poskytovať služby, ak sú takéto opatrenia nevyhnutné a primerané na dosiahnutie cieľa.

Zahrnutie tejto zásady do smernice by rozšírilo záruky, ktoré sa ponúkajú odborníkom, ako sú napríklad lehoty v rámci ktorých musia členské štáty vydať rozhodnutia o uznaní aj tým odborníkom, ktorí spĺňajú podmienky čiastočného prístupu.

Modernizovaná smernica by takisto mohla potvrdiť kritériá, podľa ktorých by sa zásada uplatňovala („koncepcia založená na kritériách“) v súlade s judikatúrou. Podľa Súdneho dvora

[14] Colegio de Ingenieros de Caminos, Canales y Puertos, vec C- 330/03 z 19. januára 2006, Zbierka Súdneho dvora 2006, s. I-801.

sa čiastočný prístup uplatňuje, keď je možné objektívne oddeliť ekonomickú činnosť, ktorú chce odborník vykonávať v hostiteľskom členskom štáte, od ostatných činností vykonávaných v rámci povolania v tomto členskom štáte. Jedno z rozhodujúcich kritérií je, či sa táto ekonomická činnosť môže vykonávať nezávisle alebo samostatne v členskom štáte, v ktorom bola získaná odborná kvalifikácia. Napríklad inžinier, ktorý sa špecializuje na hydrauliku v jednom členskom štáte a ktorý chce pracovať v členskom štáte, v ktorom jeho činnosti vykonávajú všeobecnejšie kvalifikovaní inžinieri, ktorí sa zaoberajú aj cestami, kanálmi a prístavmi, by mohol získať čiastočný prístup k tomuto povolaniu v hostiteľskom členskom štáte. Bol by oprávnený vykonávať len činnosti týkajúce sa hydrauliky.

Ak je to opodstatnené závažnými dôvodmi všeobecného záujmu, môžu existovať výnimky z tejto zásady, vhodné na dosiahnutie cieľa všeobecného záujmu, pričom sa nemôže ísť nad rámec nevyhnutný na jeho dosiahnutie.

Otázka č. 3: Súhlasíte s tým, že by zahrnutie zásady čiastočného prístupu a osobitných kritérií na jeho uplatňovanie do smernice prinieslo významné výhody? (Prosím uveďte konkrétne dôvody pri každej výnimke z tejto zásady.)

2.3. Reorganizácia spoločných platforiem

Dnes má z automatického uznávania kvalifikácií výhody len obmedzený počet povolaní. Mnohé povolania sa v rámci „všeobecného systému“ usilujú o podobný mechanizmus, ktorý by uľahčoval ich mobilitu. Článok 15 smernice ponúka možnosť prijať spoločné platformy. Cieľom týchto platforiem by bolo, aby sa vyrovnávacie opatrenia (skúška alebo adaptačné obdobie) stali zbytočnými. Nie je to nástroj automatického uznávania kvalifikácie. Preto nebola do dnešného dňa vyvinutá žiadna spoločná platforma pre vyrovnávacie opatrenia a existuje široká zhoda názorov, že nie je žiadny základ, z ktorého by bolo možné pri dosahovaní ďalšieho pokroku vychádzať. Súčasná koncepcia spoločných platforiem zlyhala. V budúcnosti by sa mala otvoriť širšia cesta k automatickému uznávaniu.

Komisia by chcela reagovať na dopyt po jednoduchšej mobilite tak, že umožní hladší priebeh uznávania kvalifikácií. Týmto cieľom by sa mohla zaoberať nová koncepcia spoločných platforiem. Mohli by fungovať v podstate rovnako ako systém automatického uznávania lekárov, zubárov, zdravotných sestier, pôrodných asistentiek, farmaceutov, veterinárnych chirurgov a architektov, ale bez potreby účasti všetkých členských štátov alebo dokonca toľkých členských štátov, koľko sa v súčasnosti predpokladá podľa článku 15. Prah by sa mohol znížiť na jednu tretinu všetkých členských štátov (t. j. deväť z dvadsiatich siedmich) namiesto dvoch tretín, aby sa zvýšili šance na vytvorenie spoločnej platformy. Malo by sa takisto objasniť, že ktorýkoľvek nezúčastnený členský štát by sa mohol slobodne rozhodnúť, že sa k spoločnej platforme neskôr pripojí.

Každá nová platforma by podliehala skúške na vnútornom trhu. Tým by sa zaručilo, že dohodnuté podmienky sú primerané a že spoločná platforma neobsahuje zbytočné podrobnosti, ktoré by sa stali prekážkou mobility odborníkov z nezúčastnených členských štátov, ktoré si želajú uplatniť svoje právo na voľný pohyb na jednotnom trhu. Skúšku na vnútornom trhu by mohli vykonávať zainteresované profesijné združenia a môže pomôcť najmä objasniť, či odborná prax umožní odborníkovi prichádzajúcemu z nezúčastneného členského štátu začať vykonávať povolanie v jednej zo zúčastnených krajín.

Napokon, spoločné platformy by mali byť zastrešované nielen profesijnými organizáciami, ale v druhom kroku aj aspoň deviatimi členskými štátmi. Na základe návrhu odborného

združenia a s potrebnou podporou dostatočného počtu členských štátov by Komisia mohla napokon spoločnú platformu potvrdiť pomocou delegovaného aktu, ktorého rámec by sa mohol ustanoviť v modernizovanej smernici. Jedným príkladom prác prebiehajúcich na spoločnej platforme je spoločná platforma pre lyžiarskych inštruktorov.

Otázka č. 4: Podporujete zníženie súčasného prahu dvoch tretín členských štátov na jednu tretinu (t. j. deväť z dvadsiatich siedmich členských štátov) ako podmienku na vytvorenie spoločnej platformy? Súhlasíte s potrebou skúšky na vnútornom trhu (na základe zásady proporcionality), s cieľom zabezpečiť, aby spoločná platforma nepredstavovala prekážku pre poskytovateľov služieb z nezúčastnených členských štátov? (Prosím uveďte konkrétne argumenty za túto koncepciu a proti nej.)

2.4. Odborná kvalifikácia pri regulovaných povolaniach

V Akte o jednotnom trhu sa ustanovuje ďalšie posúdenie rezerv činností súvisiacich s odbornými kvalifikáciami. Vyzýva sa aj k revízii rozsahu regulovaných povolaní. V súčasnosti dvadsaťsedem členských štátov reguluje približne štyritisícsedemsto povolaní na základe odbornej kvalifikácie. Tieto povolania možno zoskupiť do takmer osemsto rozličných kategórií. Smernica o uznávaní odborných kvalifikácií ponúka mechanizmus vzájomného uznávania fungujúci celkovo pre väčšinu z nich. Zatiaľ čo členské štáty môžu slobodne vymedziť požiadavky na prístup k určitým povolaniam ako vhodný nástroj na dosiahnutie cieľov verejnej politiky v súvislosti danou ekonomickou činnosťou, napr. potreba zaistiť jej bezpečnosť, v určitých prípadoch môžu byť kvalifikačné požiadavky neprimerané alebo zbytočné na dosiahnutie cieľov verejnej politiky a mohli by viesť k vzniku prekážok v slobode pohybu občanov EÚ. Môžu existovať prípady, kedy občan EÚ, ktorý už vykonáva ekonomickú činnosť vo svojom členskom štáte pôvodu, čelí v hostiteľskom členskom štáte neoprávnenej alebo neprimeranej požiadavke na kvalifikáciu na takej úrovni alebo takej povahy, že nie je schopný prekonať tieto ťažkosti skúškou alebo stupňom (takzvanými kompenzačnými opatreniami), ako sa predpokladá v smernici o uznávaní odborných kvalifikácií, ani nemôže požiadať o čiastočný prístup podľa judikatúry Súdneho dvora (ďalšie informácie o čiastočnom prístupe - pozri v oddiel 2.2). Takýto občan by preto nemal inú možnosť, len absolvovať celú potrebnú odbornú prípravu na získanie domácej kvalifikácie v danom hostiteľskom členskom štáte.

Otázka č. 5: Poznáte nejaké regulované povolania, v ktorých by mohli občania EÚ skutočne čeliť takýmto situáciám? Prosím vysvetlite o aké povolanie, kvalifikáciu ide a z akých dôvodov by tieto situácie neboli opodstatnené.

3. STAVANIE NA DOTERAJŠÍCH ÚSPECHOCH

3.1. Prístup k informáciám a elektronická verejná správa

Odborníci, ktorí by chceli pracovať v inom členskom štáte, potrebujú poznať a chápať pravidlá, ktoré sa na nich uplatňujú. Hodnotenie smernice, konkrétne verejná konzultácia začiatkom roka 2011, odhalilo, že toto je hlavný problém pre mnoho zúčastnených strán. Respondenti signalizovali najmä nejasnosti v tom, ktorý orgán je poverený uznávaním ich odborných kvalifikácií a ktoré doklady je potrebné predložiť. Nedostatočné informácie o tom, čo treba predložiť a ktorému orgánu, často bránia dosiahnutiu cieľa získať rýchle rozhodnutie hostiteľského členského štátu.

S tým súvisí problematika, ktorá sa týka možnosti odborníkov efektívnejšie a pohodlnejšie

vypĺňať žiadosti o uznanie odbornej kvalifikácie a získať rozhodnutie o uznaní kvalifikácie prostredníctvom elektronickej verejnej správy.

V modernizovanej smernici sa by mohlo stanoviť, že každý členský štát sprístupní online centrálne miesto prístupu s úplnými informáciami o príslušných orgánoch a požiadavkách na doklady pre uznávanie odborných kvalifikácií pre všetkých odborníkov, bez ohľadu na ich povolanie alebo región, v ktorom majú v úmysle toto povolanie vykonávať. Tým by sa vyriešil prvý problém. Ak by odborníci vopred presne vedeli, ktoré doklady je potrebné predložiť, bolo by to pre nich transparentnejšie a predišlo by sa situáciám, keď príslušné orgány neprijmú rozhodnutie preto, že dokumenty migrujúceho odborníka nie sú úplné (pozri článok 51 ods. 2 smernice).

Ďalší krok, nadväzujúci na vybudovanie centrálnych miest prístupu, by mohol spočívať v tom, že sa odborníkom ponúkne možnosť vykonať všetky postupy, ktoré súvisia s uznávaním kvalifikácií, online, aby sa vyriešil druhý problém.

Ako by mala práca na týchto riešeniach pomôcť vyriešiť tieto dve výzvy v praxi? Prvou možnosťou by mohlo byť využitie národných kontaktných miest podľa článku 57 smernice, ktoré už informujú a pomáhajú odborníkom usilujúcim sa o uznanie ich kvalifikácie. V súčasnosti ich úlohy spočívajú predovšetkým skôr v písomnom alebo telefonickom poskytovaní poradenstva než v aktívnom zaisťovaní prístupu k informáciám o požadovaných dokladoch a príslušnom orgáne pre občanov EÚ, ktorí sa zaujímajú o mobilitu odborníkov. V budúcnosti by národné kontaktné miesta mohli zabezpečovať aj činnosť centrálneho miesta prístupu na poskytovanie informácií a koordináciu, spolu s príslušnými orgánmi, zariadení elektronickej verejnej správy, ktoré by umožňovali splnenie všetkých formalít online.

Ďalšou možnosťou by bolo nadviazať na jednotné kontaktné miesta podľa smernice o službách[15]. Mali by sa z nich stať plnohodnotné portály elektronickej verejnej správy umožňujúce poskytovateľom služieb jednoduchšie získať online všetky príslušné informácie týkajúce sa ich činností (nariadenia, postupy, lehoty). Okrem toho jednotné kontaktné miesta umožňujú poskytovateľom služieb elektronicky splniť všetky administratívne postupy potrebné na prístup k činnosti v oblasti služieb a na jej vykonávanie, vrátane postupov uznávania kvalifikácií, čo je kľúčom k skráteniu postupov a k zníženiu záťaže spojenej s administratívnymi formalitami. V súčasnosti sú jednotné kontaktné miesta otvorené pre poskytovateľov služieb (vrátane ich dočasne preložených zamestnancov a samostatne zárobkovo činných odborníkov), na ktorých sa vzťahuje smernica o službách[16], ale rozsah ich pôsobnosti by sa mohol rozšíriť, ak by daný členský štát považoval za vhodné, aby zahŕňali všetky odborné činnosti a nielen tie, na ktoré sa uplatňuje smernica o službách. Členské štáty by rovnako mohli vychádzať zo skúseností s jednotnými kontaktnými miestami a ďalej rozvíjať online zariadenia, ktoré by zjednodušili a zrýchlili postupy uznávania kvalifikácii pre všetkých odborníkov a zároveň dodržiavali právne predpisy EÚ o ochrane údajov, konkrétne smernicu 95/46/ES[17].

Napokon, na vytvorenie synergie by bolo dôležité zabezpečiť úzku spoluprácu medzi

---

15 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/123/ES z 12. decembra 2006 o službách na vnútornom trhu (Ú. v. EÚ L 376, 27.12.2006, s. 36).

16 Pozri pracovný dokument útvarov Komisie o transpozícii a vykonávaní smernice - SEK(2010) 1292, 22.10.2010.

17 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov (Ú. v. ES L 281, 23.11.1995, s. 31).

zariadeniami elektronickej verejnej správy členských štátov a portálom Vaša Európa, ktorý by sa mal stať jednotným vstupným bodom pre všetky užitočné informácie o právach EÚ[18] a problémoch s ich vykonávaním.

Otázka č. 6: Podporili by ste povinnosť členských štátov zabezpečiť, aby boli v každom členskom štáte k dispozícii informácie o príslušných orgánoch a dokumentoch požadovaných na uznávanie odborných kvalifikácií prostredníctvom centrálneho online miesta prístupu? Podporili by ste povinnosť umožniť všetkým odborníkom vykonanie postupov uznávania online? (Prosím uveďte konkrétne argumenty za túto koncepciu a proti nej).

3.2. Dočasná mobilita

V roku 2005 bol zavedený nový režim na uľahčenie dočasného poskytovania služieb. V rámci tohto nového režimu odborník, ktorý chce poskytovať služby dočasne, a zároveň si ponechať miesto podnikania v domovskom členskom štáte, sa nemusí podrobiť formálnym postupom uznávania v hostiteľskom členskom štáte. Členské štáty môžu vyžadovať len predchádzajúce ohlásenie sprevádzané niekoľkými dokumentmi, ktoré sa majú v prípade potreby poslať príslušnému orgánu. Túto možnosť vo veľkej miere využíva značný počet členských štátov.

Dôležitú otázku predstavuje riešenie situácií, keď sa odborník z neregulujúceho členského štátu dočasne presťahuje do členského štátu, kde je dané povolanie regulované. V takých prípadoch je nový režim otvorený len tým, ktorí môžu preukázať dvojročnú odbornú prax alebo predložiť dôkaz, že absolvovali „regulované vzdelávanie alebo odbornú prípravu“. Niektoré zúčastnené strany vyzývajú k lepším možnostiam výberu pre spotrebiteľov, čo možno dosiahnuť rozšírením rozsahu pôsobnosti zjednodušeného režimu. Iní sa obávajú zneužívania, ako napríklad „voľba najvhodnejšieho miesta súdnej príslušnosti“ („fórum shopping“). Modernizáciou by sa mala nastoliť správna rovnováha medzi týmito oprávnenými stanoviskami.

3.2.1. Spotrebitelia prekračujúci hranice

Pravidlo dvoch rokov (článok 5 ods. 1 smernice) sa všeobecne prijíma, pretože chráni spotrebiteľov v členských štátoch, v ktorých je povolanie regulované. Toto pravidlo však môže byť neprimerané v prípade, keď spotrebitelia cestujú zo svojej krajiny pôvodu do iného členského štátu a zvolia si odborníka nie v členskom štáte, do ktorého prišli, ale vo svojom domovskom členskom štáte, napríklad keď si skupina turistov zvolí sprievodcu v krajine, z ktorej odchádzajú. V tomto prípade odborník nemá žiadny kontakt s miestnymi spotrebiteľmi v hostiteľskom členskom štáte. V dôsledku toho nemusí byť vyžadovanie predchádzajúceho ohlásenia a dvojročnej odbornej praxe opodstatnené z dôvodov ochrany spotrebiteľov. Rešpektovanie výberu spotrebiteľa by malo mať prednosť pred obavami z „výberu najvhodnejšieho miesta súdnej príslušnosti“, ktoré sa v tejto situácii nezdajú byť relevantné[19]. Požiadavka predchádzajúceho ohlásenia by sa preto zdala byť zbytočná. Výber spotrebiteľa by bol obmedzený len v prípade, keď je už ohrozenie verejného zdravia alebo bezpečnosti spotrebiteľov dôvodom na predbežnú kontrolu kvalifikácií (podľa článku 7 ods. 4 súčasnej smernice).

---

[18] Portál Vaša Európa (europa.eu/youreurope) Komisia vyvíja v partnerstve s členskými štátmi. Edičná rada portálu Vaša Európa, ktorú tvoria zástupcovia členských štátov, musí zabezpečiť, aby prostredníctvom portálu Vaša Európa boli k dispozícii príslušné vnútroštátne informácie a aby existovali patričné prepojenia medzi portálom Vaša Európa a vnútroštátnymi informačnými portálmi.

[19] Ideálne by bolo, ak by títo odborníci mali európsky profesijný preukaz.

Otázka č. 7: Súhlasíte s tým, aby sa požiadavka dvojročnej odbornej praxe v prípade odborníka prichádzajúceho z neregulujúceho členského štátu zrušila, ak odborník sprevádza klienta? Mal by mať členský štát v tomto prípade stále právo požadovať predchádzajúce ohlásenie? (Prosím uveďte konkrétne argumenty za túto koncepciu a proti nej.)

3.2.2. Otázka „regulovaného vzdelávania a odbornej prípravy“

Odborníci, ktorí dokončili „regulované vzdelávanie“ sú oslobodení aj od požiadavky dvojročnej odbornej praxe. V smernici sa „regulované vzdelávanie“ definuje skôr reštriktívne, ako vzdelávanie, ktoré zahŕňa odbornú prípravu špeciálne zameranú na vykonávanie daného povolania s odkazom na konkrétne prípady uvedené v prílohe III k smernici.

Svet vzdelávania sa však mení a smernica musí držať krok s týmito zmenami. Na podporu zamestnateľnosti z pohľadu celoživotného vzdelávania sa politiky vzdelávania a odbornej prípravy okrem konkrétnych zručností (technických zručností), ktoré súvisia s prácou, čoraz viac zameriavajú na rozvoj všeobecných „všestranne využiteľných“ zručností (napr. komunikáciu, riadenie). V tejto súvislosti sa nemusí zdať opodstatnené obmedziť pojem regulované vzdelávanie a odborná príprava na vzdelávanie a prípravu, ktoré sa výslovne vzťahujú na určité povolanie [pozri článok 3 bod (i) písm. e) smernice]. Pojem regulované vzdelávanie by sa mohol rozšíriť tak, aby zahŕňal akékoľvek vzdelávanie a odbornú prípravu uznané členským štátom a súvisiace s daným povolaním. Inštitúcie odbornej prípravy by mohli na poskytovanie informácií o obsahu a cieľoch príslušných programov využiť dodatok k diplomu Europass[20] alebo dodatok k osvedčeniu Europass[21]. V prípade revidovanej definície regulovaného vzdelávania a odbornej prípravy by odborníci s vhodným vzdelaním mohli vo väčšej miere využívať zjednodušený režim dočasnej mobility. Členské štáty by boli zároveň oprávnené naďalej vyžadovať každoročné predbežné ohlásenie podľa modernizovanej smernice (s výnimkou prípadov, keď to bude zbytočné v dôsledku vydania profesijného preukazu).

Otázka č. 8: Súhlasíte s tým, aby pojem „regulované vzdelávanie a odborná príprava“ zahŕňal všetku odbornú prípravu uznávanú členským štátom, ktorá sa vzťahuje na povolanie, a nielen odbornú prípravu, ktorá je výslovne zameraná na konkrétne povolanie? (Prosím uveďte konkrétne argumenty za túto koncepciu a proti nej.)

3.3. Otvorenie všeobecného systému

3.3.1. Úrovne kvalifikácie

V článku 11 smernice sa určuje päť úrovní kvalifikácie, ktoré sú založené na type a trvaní

---

[20] Dodatok k diplomu Europass sa vydáva absolventom inštitúcií vysokoškolského vzdelávania zároveň s titulom alebo diplomom. Pomáha zabezpečiť, aby vysokoškolská kvalifikácia bola ľahšie pochopiteľná, najmä mimo krajiny, kde bol vydaný. Pozri http://europass.cedefop.europa.eu/europass/home/vernav/InformationOn/EuropassDiplomaSupplement.csp;jsessionid=43770C133C7D2B78EA4522BF5ABFF581.wpc1

[21] Dodatok osvedčeniu Europass sa vydáva ľuďom, ktorí sú držiteľmi osvedčenia o odbornom vzdelaní a príprave. Dopĺňa informácie, ktoré už obsahuje úradné osvedčenie a robí ich zrozumiteľnejšími, najmä pre zamestnávateľov alebo inštitúcie mimo vydávajúceho štátu. Podrobnejšie informácie sú uvedené na webovej stránke http://europass.cedefop.europa.eu/europass/home/vernav/InformationOn/EuropassCertificateSupplement.csp;jsessionid=43770C133C7D2B78EA4522BF5ABFF581.wpc1

odbornej prípravy. Keď odborník žiada o uznanie svojej kvalifikácie na nejaké povolanie v rámci všeobecného systému, príslušný orgán musí využiť tieto úrovne na určenie, či žiadateľ môže využiť výhody smernice. Ak existuje rozdiel medzi dvoma alebo viacerými úrovňami kvalifikácie odborníka a kvalifikáciou vyžadovanou v hostiteľskom členskom štáte, smernica sa v súčasnosti neuplatňuje.

Úrovne vymedzené v článku 11 sa môžu po implementácii európskeho kvalifikačného rámca (EQF), ktorý je založený na „výsledkoch vzdelávania“, v roku 2012 prekrývať s jeho ôsmimi úrovňami[22]. Koexistencia dvoch systémov klasifikácie vedie pre príslušné orgány a iné zúčastnené strany k riziku zámeny. V štúdii vypracovanej na žiadosť GR pre vnútorný trh a služby sa súčasne posudzujú výhody i obmedzenia týchto jednotlivých systémov klasifikácie na účely uznávania. Výsledky tejto štúdie budú k dispozícii na jeseň.

Ďalším možným riešením by bolo predísť akejkoľvek klasifikácii kvalifikácií, ktorou sa vylučujú určití odborníci z rozsahu pôsobnosti smernice. Možným riešením by mohlo byť vypustenie úrovní kvalifikácií v článku 11 (ako aj v prílohe II, ktorá v súvisí s článkom 11). To by znamenalo, že príslušné orgány by už nerozhodovali o oprávnenosti žiadateľa podľa vopred definovaných úrovní kvalifikácie, ale zamerali by sa na určenie podstatných rozdielov v odbornej príprave, aby mohli rozhodnúť, či sú potrebné kompenzačné opatrenia. V dôsledku toho by už príslušné orgány nemohli zamietať žiadosti o uznanie z dôvodov rozdielnej úrovne kvalifikácie, ako napríklad medzi vysokoškolským diplomom a stredoškolským vzdelaním. Nemohli by ani vylučovať odborníkov z uznania kvalifikácie na základe odbornej praxe potvrdenej členským štátom (ako sa v súčasnosti ustanovuje v článku 11 písm. a) smernice). Vypustenie takýchto klasifikácií by zároveň ponechalo viac priestoru členským štátom.

Otázka č. 9: Podporili by ste zrušenie klasifikácie uvedenej v článku 11 (vrátane prílohy II)? (Prosím uveďte konkrétne argumenty za túto koncepciu a proti nej).

3.3.2. Kompenzačné opatrenia

S vypustením článku 11 je spojené riziko v podobe väčšieho počtu kompenzačných opatrení. Ak by sa článok 11 vypustil, jednou z možností by bolo nanovo nastaviť systém kompenzačných opatrení v štyroch krokoch:

1) V článku 14 ods. 1 smernice sa vymedzujú podmienky, za ktorých hostiteľský štát môže uložiť kompenzačné opatrenia. Jedna z týchto podmienok súvisí s trvaním odbornej prípravy. Samotný rozdiel v trvaní odbornej prípravy aspoň jeden rok je v súčasnosti odôvodnením na prijatie kompenzačných opatrení. Je otázne, či sú ustanovenia článku 14 ods. 1 smernice stále oprávnené.
2) V článku 13 ods. 2 smernice sa vyžaduje, aby odborníci mali aspoň dva roky odbornej praxe, ak ich povolanie nie je regulované v ich domovskom členskom štáte. Ak túto požiadavku nespĺňajú, nemôžu v súčasnosti využívať výhody „všeobecného systému“. Neexistuje dôvod, prečo by odborníci s kratšou odbornou praxou mali byť vylúčení. Hostiteľský členský štát by v každom prípade potreboval posúdiť ich existujúcu klasifikáciu vrátane odbornej praxe. Ak sa kvalifikácia značne líši od platných vnútroštátnych požiadaviek, hostiteľský členský štát môže uložiť vhodné kompenzačné opatrenia. Článok 13 (2) smernice by sa podľa toho vypustil.

[22] „Správy o získaných skúsenostiach“ a reakcie na verejnú konzultáciu naznačujú, že uplatňovanie systému na základe týchto vopred zadefinovaných úrovní sa považuje za príliš zložité.

3) Komisia dostala od občanov veľa sťažností na príslušné orgány, ktoré ukladajú neprimerané kompenzačné opatrenia. Ak modernizovaná smernica už nebude obsahovať klasifikáciu, mohla by sa v nej zaviesť nová záruka na ochranu občanov EÚ pred ľubovoľnými kompenzačnými opatreniami. Pri uložení kompenzačného opatrenia žiadateľovi by príslušný orgán v hostiteľskom členskom štáte mohol výslovne odôvodniť svoje rozhodnutie so zreteľom na:

a) podstatné rozdiely medzi odbornou prípravou žiadateľa a odbornou prípravou požadovanou v hostiteľskom členskom štáte (konkrétne, ktoré prvky odbornej prípravy požadované v hostiteľskom členskom štáte sú nedostatočne zahrnuté do odbornej prípravy žiadateľa a prečo sa považujú za „podstatné rozdiely“)

b) to, prečo tieto podstatné rozdiely bránia odborníkovi, aby vykonával svoje povolanie v hostiteľskom členskom štáte.

4) Napokon, na uľahčenie vykonávania kompenzačných opatrení, by sa mohli základné ustanovenia kódexu správania pre vnútroštátne administratívne postupy patriace do pôsobnosti smernice[23] (ako napríklad požiadavka, aby príslušné orgány ponúkali skúšky spôsobilosti aspoň dvakrát ročne) stať povinnými. Zostávajúce časti kódexu správania však nemusia byť povinné.

Otázka č. 10: Ak sa článok 11 smernice vypustí, mali by sa uvedené štyri kroky zahrnúť do modernizovanej smernice? Ak nie ste za použitie všetkých štyroch krokov, bol by ktorýkoľvek z nich pre vás prijateľný? (Prosím uveďte konkrétne argumenty za alebo proti všetkým alebo každému z krokov.)

3.3.3. Čiastočne kvalifikovaní odborníci

Smernica uľahčuje mobilitu plne kvalifikovaných odborníkov. V súčasnosti sa neuplatňuje na osoby, ktoré ukončili štúdium, ale zatiaľ sa úplne nekvalifikovali na nezávislé vykonávanie ich povolania. Čoraz viac osôb si však želá využívať výhody vnútorného trhu a mali by byť schopní ich využívať tak, že si dorobia platenú prax pod dohľadom v zahraničí. Súdny dvor vo veci *Morgenbesser*[24] objasnil, že na takéto prípady sa uplatňujú pravidlá Zmluvy o voľnom pohybe a členské štáty nemôžu v zásade brániť osobám, aby vykonávali platenú prax pod dohľadom, ak ponúkajú túto možnosť svojim vlastným štátnym príslušníkom. Členské štáty musia porovnať kvalifikáciu žiadateľa s kvalifikáciou, ktorá sa vyžaduje na vnútroštátnej úrovni, aby posúdili, či sú aspoň rovnocenné, ak nie totožné.

V súlade s judikatúrou vo veci *Morgenbesser* by sa v modernizovanej smernici mohli potvrdiť dve zásady: procesné záruky smernice by sa mohli rozšíriť na absolventov akademickej odbornej prípravy, ktorí majú záujem absolvovať obdobie platenej praxe pod dohľadom v povolaní v zahraničí pod podmienkou, že prax pod dohľadom sa ponúka štátnym príslušníkom hostiteľského členského štátu. Týka sa to najmä lehôt na prijímanie rozhodnutí platných pre príslušné orgány , ale aj povinnosti potvrdzovať prijatie žiadosti v určitom časovom rámci a informovať žiadateľa o všetkých dokladoch, ktoré v jeho dokumentácii chýbajú. Zároveň by sa smernicou mohlo objasniť, že krajina pôvodu nemôže v zásade odmietnuť uznanie odbornej prípravy z dôvodov, že bola absolvovaná v zahraničí. V tejto súvislosti by sa mohli uplatňovať aj procesné záruky smernice.

---

23 Pozri: http://ec.europa.eu/internal_market/qualifications/docs/future/cocon_en.pdf.

24 Súdny dvor 13. novembra 2003, vec C-313/01, Morgenbesser, Zb. s. I- 13467. (Tento rozsudok bol potvrdený rozsudkom súdu vo veci C-345/08, Peśla v. Justizministerium Mecklenburg-Vorpommern.)

Otázka č. 11: Podporili by ste rozšírenie výhod smernice na absolventov akademickej odbornej prípravy, ktorí majú záujem o absolvovanie obdobia platenej praxe pod dohľadom v danom povolaní v zahraničí? (Prosím uveďte konkrétne argumenty za túto koncepciu a proti nej.)

3.4. Využívanie potenciálu IMI

3.4.1. Povinné využívanie IMI všetkými odborníkmi

Spolupráca medzi členskými štátmi prostredníctvom IMI je už dennou praxou. Pre príslušné orgány odborníkov, ktorých činnosti sú vyňaté z pôsobnosti smernice o službách, však nie je povinná. Spätná väzba získaná od príslušných orgánov v roku 2010 v správach o skúsenostiach a verejná konzultácia ukázali, že existuje rozsiahla podpora povinného používania systému aj nad rámec povolaní, na ktoré sa vzťahuje smernica o službách. Možným riešením v súvislosti s modernizovanou smernicou by mohlo byť zaistenie toho, aby všetky príslušné orgány odpovedali na otázky protistrán v ostatných členských štátoch prostredníctvom systému IMI[25].

3.4.2. Výstražný mechanizmus pre zdravotnícke povolania

Dôležitejšie je, že by sa mohla zaviesť proaktívna forma spolupráce. Pre povolania, na ktoré sa vzťahuje smernica o službách, už výstražný mechanizmus už existuje, čo príslušným orgánom umožňuje, aby sa za určitých podmienok navzájom informovali o akýchkoľvek činnostiach v oblasti služieb, ktoré by mohli spôsobiť vážne poškodenie zdravia alebo bezpečnosti osôb alebo životného prostredia. V dôsledku toho sa tento výstražný mechanizmus v súčasnosti vzťahuje na činnosti remeselníkov, ale nevzťahuje sa na zdravotníckych odborníkov, ktorí nepatria do pôsobnosti smernice o službách.

Ktoré riešenie je najvhodnejšie pre zdravotníckych odborníkov? **Prvou možnosťou** by bolo uplatňovať na zdravotníckych odborníkov ten istý výstražný mechanizmus, ktorý sa uplatňuje na povolania, na ktoré sa vzťahuje smernica o službách. Výstraha by sa tak obmedzila len na okolnosti, keď existuje jasný dôkaz, že sa zdravotnícky odborník sťahuje do iného členského štátu, hoci podlieha sankciám, ktoré mu bránia vykonávať jeho povolanie v členskom štáte pôvodu. Výstraha by sa obmedzila len na konkrétne členské štáty, v ktorých existuje dostatočná pravdepodobnosť vzniku rizík alebo škôd, čo znamená zváženie všetkých faktorov, ktoré by mohli naznačovať, že daný odborník pravdepodobne pôsobí v iných členských štátoch. **Inou možnosťou**, ktorá by chránila pacientov omnoho účinnejšie, by bolo zavedenie povinnosti upozorniť všetky členské štáty hneď ako migrujúci zdravotnícky odborník stratí právo vykonávať prax v dôsledku sankcií v členskom štáte. Akékoľvek opatrenie prijaté v tejto súvislosti malo byť v súlade s Chartou základných práv, a najmä s ochranou osobných údajov a právom na účinný prostriedok nápravy.

Otázka č. 12: Ktorú z uvedených dvoch možností zavedenia výstražného mechanizmu pre zdravotníckych odborníkov v rámci systému IMI uprednostňujete?

---

[25] V prípade, ak je s touto spoluprácou spojené spracovanie osobných údajov, je potrebné konať v súlade s príslušným právnymi predpismi EÚ, ako sa uvádza v článku 56 ods. 2 smernice o odbornej kvalifikácii, s odkazom najmä na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov (Ú. v. ES L 281, 23.11.1995, s. 31).

Možnosť 1: Rozšírenie výstražného mechanizmu, ako sa predpokladá v smernici o službách, na všetkých odborníkov vrátane zdravotníckych odborníkov Iniciujúci členský štát by rozhodol, ktorých iné členské štáty by sa mali upozorniť.)

Možnosť 2: Zavedenie rozsiahlejšej a prísnejšej povinnosti členských štátov okamžite upovedomiť všetky ostatné členské štáty, ak zdravotnícky pracovník už ďalej nemôže vykonávať prax kvôli disciplinárnej sankcii? Iniciujúci členský štát by bol povinný upozorniť všetky ostatné členské štáty.)

3.5. Jazykové požiadavky

Podľa článku 53 smernice odborníci musia mať jazykové znalosti potrebné na výkon ich činností v hostiteľskom členskom štáte. V tejto súvislosti musia členské štáty náležite zohľadniť zásadu proporcionality, ktorá vylučuje systematické jazykové skúšky. Skúšanie jazykových znalostí občanov EÚ, ktorí majú záujem o profesijnú mobilitu, môže byť od prípadu k prípadu oprávnené na zabezpečenie záujmov spotrebiteľov a pacientov. Systematické jazykové skúšanie sa však môže stať spôsobom, ktorým by sa nespravodlivo bránilo zahraničným odborníkom v prístupe k právu na vykonávanie odbornej činnosti, ak sa uplatňuje neprimerane. Hlavnú zodpovednosť za zabezpečenie nadobudnutia všetkých potrebných odborných jazykových schopností majú zamestnávatelia.

V niekoľkých členských štátoch prebieha verejná diskusia o jazykových požiadavkách pre zdravotníckych odborníkov. Otázka jazykových schopností nadobúda čoraz väčší význam, keďže migrácia zdravotníckych odborníkov narastá, a je osobitne naliehavá v prípade zdravotníckych odborníkov, ktorí využívajú automatické uznávanie kvalifikácií, ktorí prichádzajú do priameho kontaktu s pacientmi. Mali by sa podrobovať jazykovým skúškam? Ak áno, kedy?

- Jednou možnosťou by bolo objasniť Kódex správania[26], čo by viedlo k jeho ďalším úpravám.

- Ďalšou možnosťou by bolo zaviesť do smernice zaviedlo pravidlo, ktoré by sa uplatňovalo len na zdravotníckych odborníkov, ktorí prichádzajú do priameho kontaktu s pacientmi. Toto ustanovenie by umožňovalo jednorazovú kontrolu potrebných jazykových schopností ešte predtým, ako zdravotnícky odborník príde do priameho kontaktu s pacientmi.

Otázka č. 13: Ktorú z uvedených dvoch možností uprednostňujete?

Možnosť 1: Objasnenie existujúcich pravidiel Kódexu správania.

Možnosť 2: Zmena a doplnenie samotnej smernice, pokiaľ ide o zdravotníckych odborníkov, ktorí majú priamy kontakt s pacientmi a využívajú automatické uznávanie kvalifikácie.

---

[26] Členské štáty môžu v súčasnosti kontrolovať, či odborníci majú jazykové znalosti potrebné na vykonávanie svojich činností, ale toto kontrolovanie sa musí robiť primeraným spôsobom. To znamená, že nemôžu systematicky podrobovať zahraničných odborníkov jazykovým skúškam. Odborníci by mali byť schopní preukázať svoje jazykové znalosti inými spôsobmi (napr. diplomom získaným pre príslušný jazyk, odbornou praxou v krajine, jazykovým osvedčením atď.). To znamená, že úroveň požadovaných jazykových znalostí sa líši podľa typu činnosti a rámca, v ktorom sa činnosť bude vykonávať. Kontrola znalosti jazyka sa môže takisto uskutočniť len po skončení postupu uznávania kvalifikácie a nemôže byť dôvodom zamietnutia uznania odbornej kvalifikácie ako takej.

4. MODERNIZÁCIA AUTOMATICKÉHO UZNÁVANIA

4.1. Trojfázová koncepcia modernizácie

Smernicou o uznávaní odborných kvalifikácií sa ustanovuje súbor harmonizovaných minimálnych podmienok pre odbornú prípravu lekárov, zubárov, sestier zodpovedných za všeobecnú starostlivosť, pôrodné asistentky, farmaceutov, veterinárnych lekárov a architektov. Tieto minimálne požiadavky na odbornú prípravu sú základom automatického uznávania už veľa rokov. Systém automatického uznávania týchto povolaní sa vo všeobecnosti považuje za úspech. Niektoré zo samotných podmienok týkajúcich sa odbornej prípravy sú však staré už takmer tridsať rokov a veľa zúčastnených strán vyzýva k modernizácii smernice. Modernizácia smernice by mala zachovať základné zásady automatického uznávania, ako východisko, s flexibilným mechanizmom aktualizácie konkrétnych požiadaviek na odbornú prípravu. Tento mechanizmus by sa potom mohol využiť na postupné začlenenie prebiehajúcich reforiem v oblasti vzdelávania do režimu automatického uznávania kvalifikácií. Modernizácia musí zároveň zohľadňovať prebiehajúci vedecko-technický pokrok. Modernizácia by sa teda mohla dosiahnuť v troch fázach:

V prvej fáze by sa zmenila a doplnila samotná smernica, aby sa objasnili a prispôsobili základy požiadaviek na odbornú prípravu, ako je objasnenie minimálneho trvania odbornej prípravy a posilňovanie opatrení, ktoré prispievajú ku kvalite služieb ponúkaných odborníkmi. Okrem toho je potrebné zmeniť inštitucionálny rámec, ktorý by nahradil súčasný komitologický systém buď vykonávacími aktmi alebo delegovanými aktmi[27] v súlade so Zmluvou o fungovaní Európskej únie. Ideálne by bolo, ak by o týchto zmenách rozhodovala Rada ministrov a Európsky parlament na návrh Komisie, ktorý má Komisia predložiť do konca roka 2011. V Akte o jednotnom trhu z 13. apríla sa navrhuje, aby sa politická dohoda o tejto fáze dosiahla do konca roka 2012.

V druhej fáze by sa rámec novo zavedených vykonávacích alebo delegovaných aktov využil na aktualizáciu existujúcich predmetov odbornej prípravy pre všetky príslušné povolania, ale v prípade potreby aj na vypracovanie súboru právomocí. (V tejto súvislosti treba poznamenať, že Komisia je už splnomocnená konať v rámci existujúceho komitologického postupu.) Zmeny v týchto oblastiach by si vyžiadali účasť príslušných orgánov zdola nahor, ktoré už v roku 2010 začali vytvárať sieť s cieľom využívať skúsenosti a úspešne pomáhať Komisii pri hodnotení súčasnej smernice. Druhá fáza by sa začala v roku 2013 a mohla by byť dokončená v roku 2014.

Napokon, **v tretej fáze** by sa v prípade potreby mohli ďalej harmonizovať minimálne požiadavky na odbornú prípravu, napríklad prechodom zo systému počtu hodín odbornej prípravy k používaniu európskeho systému prenosu a zhromažďovania kreditov (ECTS)[28] v členských štátoch s cieľom uľahčiť automatické uznávanie v budúcnosti. V rámci prebiehajúcej externej štúdie o vplyve reforiem v oblasti vzdelávania[29] sa zhodnotia možné prínosy využívania bodov ECTS v tejto oblasti. V závislosti od výsledkov štúdie by sa mohol navrhnúť mechanizmus na objasnenie minimálneho počtu rokov stanovených v modernizovanej smernici z hľadiska rovnocenného počtu bodov ECTS. To by si však

---

27 Pozri článok 290 a článok 291 Zmluvy.

28 Ďalšie informácie nájdete na stránke http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc48_en.htm.

29 Táto štúdia, ktorú vykonáva GBP, sa uverejní v októbri.

vyžiadalo vynaloženie ďalšieho úsilia a zaangažovanosť zo strany univerzít a odborníkov. Prvé hodnotenie by sa mohlo začať v roku 2014.

Otázka č. 14: Podporili by ste trojfázovú koncepciu modernizácie minimálnych požiadaviek na odbornú prípravu v rámci smernice spočívajúcu v týchto fázach:

- prvá fáza - preskúmanie základov, najmä minimálneho trvania odbornej prípravy, a prípravy inštitucionálneho rámca pre ďalšie úpravy, ako súčasti modernizácie smernice v rokoch 2011 - 2012;

- druhá fáza (2013 – 2014) - využitie revidovaných základov, vrátane toho, že by sa v prípade potreby revidovali predmety odbornej prípravy a začala sa práca na doplnení právomocí prostredníctvom využitia nového inštitucionálneho rámca a

- tretia fáza (po roku 2014) - riešenie otázky kreditov ECTS prostredníctvom využitia nového inštitucionálneho rámca?

4.2. Zvyšovanie dôvery v automatické uznávanie

Vo svojich správach o skúsenostiach vyzývali mnohé príslušné orgány k posilneniu systému automatického uznávania. Niektoré z nich tvrdia, že je väčšia harmonizácia minimálneho trvania odbornej prípravy v smernici je potrebná, napríklad zavedením počtu hodín odbornej prípravy alebo objasnením či by sa mali v prípade potreby uplatniť roky i hodiny odbornej prípravy. Ďalším riešením by bolo zvážiť, ktorá inštitúcia alebo orgán na vnútroštátnej úrovni by mohla prevziať zodpovednosť za zabezpečovanie toho, aby obsah odbornej prípravy vedúci k získaniu daného odborného titulu po celý čas spĺňal požiadavky smernice.

4.2.1. Objasnenie štatútu odborníkov

V smernici o uznávaní odborných kvalifikácií je ustanovený súbor harmonizovaných minimálnych podmienok pre odbornú prípravu lekárov, zubárov, sestier zodpovedných za všeobecnú starostlivosť, pôrodných asistentiek, farmaceutov, veterinárnych lekárov a architektov. Tieto minimálne požiadavky na odbornú prípravu sú v súčasnosti jediným základom automatického uznávania kvalifikácií týchto odborníkov. Diplomy potvrdzujúce splnenie minimálnych požiadaviek na odbornú prípravu postačujú na to, aby sa ich držitelia mohli usadiť v členskom štáte inom, ako je členský štát, v ktorom získali svoju kvalifikáciu. Môžu však vzniknúť situácie, keď držitelia diplomu stratia právo vykonávať povolanie, na ktoré sú vo svojom domovskom členskom štáte kvalifikovaní (napríklad preto, že nesplnili vnútroštátne požiadavky na neustály odborný rozvoj).

V súčasnosti existuje v smernici medzera. V prípade dočasného poskytovania služieb sú odborníci povinní preukázať, že majú právo vykonávať povolanie vo svojom domovskom členskom štáte a nebol im zakázaný výkon povolania, napríklad preto, že nespĺňajú vnútroštátne požiadavky týkajúce sa neustáleho odborného rozvoja. V prípade usadenia sa neexistuje výslovné ustanovenie s podobnou požiadavkou. Logickým krokom by mohlo byť rozšírenie tejto požiadavky na prípady, keď sa odborník chce usadiť natrvalo v inom členskom štáte. Tým by sa napríklad malo predísť tomu, aby lekári, ktorí už nemajú povolené vykonávať prax v jednom členskom štáte, mohli migrovať do iného štátu.

Otázka č. 15: Keď sa odborníci snažia usadiť v členskom štáte inom, ako je členský štát, v ktorom získali kvalifikáciu, mali by hostiteľskému členskému štátu preukázať, že majú

právo vykonávať svoje povolanie v domovskom členskom štáte. Táto zásada sa uplatňuje v prípade dočasnej mobility. Mala by sa rozšíriť aj na prípady, keď sa odborník chce usadiť? (Prosím uveďte konkrétne argumenty za túto koncepciu alebo proti nej.) Je potrebné, aby sa smernica vo väčšej miere zaoberala otázkou neustáleho odborného rozvoja?

4.2.2. Objasnenie minimálneho trvania odbornej prípravy pre lekárov, zdravotné sestry a pôrodné asistentky

V súčasnosti je v prípade niektorých sektorových povolaní minimálne trvanie odbornej prípravy vyjadrené v rokoch alebo hodinách odbornej prípravy. To by mohlo viesť k nedorozumeniu, či tieto dve kritéria predstavujú dve možnosti alebo či by sa mali uplatňovať spolu. Veľa zúčastnených strán navrhuje kombináciu týchto dvoch kritérií. Modernizovaná smernica by to mohla objasniť v prípade lekárov, zdravotných sestier a pôrodných asistentiek, pre ktorých sú tieto dve podmienky už zavedené, ale uvádzajú sa ako možnosti.

Otázka č. 16: Podporili by ste objasnenie minimálnych požiadaviek na odbornú prípravu lekárov, zdravotných sestier a pôrodných asistentiek tak, aby podmienky týkajúce sa minimálneho počtu rokov odbornej prípravy a minimálneho počtu hodín odbornej prípravy platili zároveň? (Prosím uveďte konkrétne argumenty za túto koncepciu alebo proti nej.)

4.2.3. Zaistenie lepšieho súladu na vnútroštátnej úrovni

Automatické uznávanie kvalifikácií v prípade povolaní, pri ktorých sa minimálne požiadavky na odbornú prípravu už harmonizovali, sa schvaľuje na základe odborných titulov udelených príslušníkom povolaní po splnení minimálneho náplne odbornej prípravy, ktorý je predpísaný v smernici. Obsah odbornej prípravy sa však časom vyvíja. Okrem toho, mnohé univerzity už uskutočnili reformy v rámci bolonského procesu[30], čo viedlo k mnohým zmenám, ako je napr. prechod k vzdelávaniu orientovanému na študenta. Vzniká tu otázka, ako členské štáty môžu v budúcnosti zabezpečiť, aby univerzity a ďalšie vzdelávacie zariadenia dodržiavali pri prebiehajúcich reformách rámec stanovený smernicou.

Ďalšia výzva sa týka členských štátov, ktoré Komisii oznamujú nový vývoj, najmä nové odborné tituly udeľované v členských štátoch. V praxi sú takéto informácie často k dispozícii až vtedy, keď príslušní absolventi opúšťajú univerzity s diplomami, čo obmedzuje možnosť niektorých absolventov využiť výhody automatického uznávania, alebo aspoň vytvára neistotu, pokiaľ ide o voľný pohyb.

s cieľom riešiť tieto dva problémy, by mohla modernizovaná smernica obsahovať požiadavku, aby členské štáty oznamovali nové zmeny diplomov ihneď potom, ako sú akreditované akreditačnou inštitúciou alebo schválené inými verejnými orgánmi, teda dostatočne dlho predtým, ako študenti ukončia štúdium získaním oznámených diplomov. Určené orgány (ktoré nevyhnutne nemusia byť novo vytvorené) by prevzali funkciu kontroly dodržiavania súladu na vnútroštátnej úrovni s cieľom zabezpečiť, aby sa dodržiavali harmonizované minimálne požiadavky na odbornú prípravu uvedené v smernici. K akémukoľvek oznámeniu

[30] Bolonský proces bol vyhlásený v roku 1999 na zaistenie porovnateľnejších, kompatibilnejších a koherentnejších systémov vysokoškolského vzdelávania v Európe. Podrobnejšie informácie nájdete na stránke http://www.ehea.info/.

by sa mohla priložiť príslušná správa orgánu, ktorý plní funkciu kontroly dodržiavania súladu na vnútroštátnej úrovni. Tieto zmeny by umožnili, aby sa na možnosť využitia výhod automatického uznávania kvalifikácií viac spoliehali nielen mladí absolventi, ale aj to, aby sa zvýšila aj dôvera medzi členskými štátmi.

Otázka č. 17: Súhlasíte s tým, že členské štáty by mali oznamovať nové programy vzdelávania a odbornej prípravy čo najskôr po ich schválení? Podporili by ste povinnosť členských štátov predkladať Komisii správu o súlade každého programu vzdelávania a odbornej prípravy vedúceho k získaniu titulu oznámeného Komisii so smernicou? Mali by členské štáty na tento účel určiť orgán poverený funkciou kontroly dodržiavania súladu na vnútroštátnej úrovni? (Prosím uveďte konkrétne argumenty za túto koncepciu alebo proti nej.)

4.3. Lekári: Lekári špecialisti

Komisia prijala veľký počet pripomienok k špecializovanej odbornej príprave, ktoré sa týkajú predovšetkým dvoch problémov. Po prvé, automatické uznávanie sa v súčasnosti môže rozšíriť na nové špecializácie len vtedy, ak špecializácia existuje aspoň v dvoch pätinách členských štátov. Tento prah by mohol pôsobiť demotivujúco na inovácie a mohol by obmedzovať možnosti začleňovania nových lekárskych špecializácií do smernice. Mohlo by byť vhodné znížiť prah počtu členských štátov z požadovaných dvoch pätín na jednu tretinu. Týmto spôsobom by prah na začlenenie nových špecializácií do smernice zodpovedal prahu navrhnutému pre spoločné platformy (pozri oddiel 2.3).

Otázka č. 18: Súhlasíte s tým, aby sa prah minimálneho počtu členských štátov, v ktorých existuje daná lekárska špecializácia, znížil z dvoch pätín na jednu tretinu? (Prosím uveďte konkrétne argumenty za túto koncepciu alebo proti nej.)

Druhý problém sa týka všeobecného rámca na organizovanie špecializovanej odbornej prípravy. V smernici sa ponecháva málo priestoru na uznávanie predchádzajúceho štúdia ako súčasti odbornej prípravy v kurzoch, ktoré sú často aspoň na rovnocennej úrovni ako odborná príprava pre danú špecializáciu. To má osobitný význam v prípade špecializácií, ktoré vychádzajú z internej medicíny alebo všeobecnej chirurgie[31]. Ak lekár(-ka) absolvoval(-a) špecializovanú odbornú prípravu a potom absolvuje inú špecializovanú odbornú prípravu, v zásade bude musieť absolvovať celý program odbornej prípravy pre druhú špecializáciu od samého začiatku. Modernizácia smernice by mohla byť príležitosťou poskytnúť členským štátom možnosť udeľovať čiastočné výnimky z častí špecializovanej odbornej prípravy, ak sa táto časť odbornej prípravy už absolvovala v súvislosti s iným programom špecializovanej odbornej prípravy.

Otázka č. 19: Nazdávate sa, že modernizácia smernice by mohla byť pre členské štáty príležitosťou na udeľovanie čiastočných výnimiek, ak sa časť odbornej prípravy už absolvovala v súvislosti s iným programom špecializovanej odbornej prípravy? Ak áno, existujú podmienky, ktoré je potrebné dodržať, aby bolo možné využiť čiastočnú výnimku? (Prosím uveďte konkrétne argumenty za túto koncepciu alebo proti nej.)

---

[31] Pokiaľ ide o internú medicínu, týka sa to týchto 11 špecializácií: imunológia, reumatológia, respiračná medicína, gastroenterológia, kardiológia, endokrinológia, geriatria, nefrológia, všeobecná hematológia, prenosné ochorenia a klinická onkológia. So všeobecnou chirurgiou úzko súvisí týchto 11 špecializácií: plastická chirurgia, hrudníková chirurgia, pediatrická chirurgia, cievna chirurgia, gastroenterologická chirurgia, neurochirurgia, ortopédia, maxilofaciálna chirurgia, stomatológia, dentálna, ústna a maxilofaciálna chirurgia a urológia.

4.4. Zdravotné sestry a pôrodné asistentky

Na prijímanie zdravotných sestier do odbornej prípravy sa v súčasnosti požaduje minimálne desať rokov všeobecného vzdelania (rovnaká požiadavka sa uplatňuje aj na odbornú prípravu pôrodných asistentiek, takzvaná odborná príprava smeru I [článok 40 ods. 2 písm. a)]. Povolanie zdravotnej sestry však v uplynulých troch desaťročiach prešlo značným vývojom. Komunitne založená zdravotná starostlivosť, využívanie komplexných terapií a neustále sa vyvíjajúca technológia predpokladajú schopnosť zdravotných sestier pracovať nezávislejšie. V niekoľkých členských štátoch sa v dôsledku nedostatku lekárov od zdravotných sestier a pôrodných asistentiek očakáva, že budú plniť úlohy, ktoré predtým vykonávali len lekári. Existuje obava, že študenti, ktorí nastúpia do zdravotných škôl po absolvovaní iba desiatich rokov všeobecného školského vzdelania nemajú potrebné zručnosti a poznatky, aby mohli začať odbornú prípravu, ktorá by ich mala pripraviť na plnenie zložitých potrieb zdravotnej starostlivosti. Jednou možnosťou by preto bolo vyžadovať, aby členské štáty umožňovali prijímanie do kurzov odbornej prípravy pre zdravotné sestry len takých uchádzačov (-iek), ktoré majú ukončených aspoň dvanásť rokov všeobecného vzdelávania (keďže to isté by sa malo uplatňovať aj na odbornú prípravu pôrodných asistentiek „smeru 1“). Táto požiadavka už existuje v mnohých členských štátoch. Ďalšou možnosťou by bolo zachovať súčasný stav.

Otázka č. 20: Ktorú z uvedených možností uprednostňujete?

Možnosť 1: Zachovanie požiadavky desiatich rokov všeobecného školského vzdelania.

Možnosť 2: Zvýšenie požiadavky z desiatich na dvanásť rokov všeobecného školského vzdelania.

4.5. Farmaceuti

Tradičná úloha farmaceutov sa mení z obyčajného zásobovania liekmi na priamejší kontakt s pacientmi, vrátane poradenstva, poskytovania informácií a dokonca na kontrolu, monitorovanie a v prípade potreby aj na úpravu liečby. Stále väčší význam nadobúda komunitná farmácia. Niekoľko zúčastnených strán navrhuje rozšírenie zoznamu odborných činností, ktoré je farmaceut oprávnený vykonávať v členských štátoch a ktorý je uvedený v článku 45 ods. 2 smernice tak, aby odrážal tieto zmeny. Zúčastnené strany najčastejšie vyžadujú, aby sa „farmaceutická starostlivosť“, „komunitná farmácia“ a „farmakovigilancia (dohľad nad liekmi)“ zahrnuli ako nové odborné činnosti. Okrem toho, veľa zúčastnených strán navrhuje, aby sa v smernici [v súčasnosti článok 44 ods. 2 písm. b)] na účely prípravy budúcich farmaceutov na plnenie ich úloh stanovila povinná šesťmesačná praktická odborná príprava priamo po skončení akademickej odbornej prípravy.

Ďalšou otázkou je, či by členské štáty mali byť oprávnené zakazovať plne kvalifikovaným farmaceutom, ktorí získali kvalifikáciu v inom členskom štáte, aby si otvárali nové lekárne. V článku 21 ods. 4 smernice sa v súčasnosti členským štátom umožňuje, aby uviedli do platnosti automatické uznávanie kvalifikácie farmaceutov na účely zriaďovania alebo riadenia nových lekárni vrátane tých, ktoré boli otvorené menej ako tri roky. Toto je v rozpore so všeobecnou zásadou automatického uznávania a predstavuje diskrimináciu farmaceutov EÚ. Diskriminácia občanov EÚ z iných členských štátov je nezlučiteľná s jednotným trhom. V Írsku už od uplatňovania tejto výnimky upustili a v Spojenom kráľovstve majú v úmysle od jej uplatňovania upustiť toto leto. Na podporu voľného pohybu farmaceutov a uplatnenia zásady automatického uznávania v plnom rozsahu sa navrhuje, aby sa toto ustanovenie

vypustilo. V každom prípade sa v článku 61 smernice už teraz povoľujú výnimky v prípadoch, ak existuje skutočná potreba.

Otázka č. 21: Súhlasíte s tým, aby sa rozšíril zoznam činností farmaceutov? Podporujete návrh, aby sa doplnila požiadavka šesťmesačnej odbornej prípravy, ako sa uvádza v predchádzajúcom texte? Ste za vypustenie článku 21 ods. 4 smernice? (Prosím uveďte konkrétne argumenty za túto koncepciu alebo proti nej.)

4.6. Architekti

V mnohých členských štátoch univerzity ponúkajú aspoň päťročný študijný program architektúry. Smernica nepredstavuje žiadne prekážky v tomto trende. Požiadavky na odbornú prípravu pozostávajúce zo štyroch rokov odbornej akademickej prípravy architektov vymedzené v článku 46 smernice sú len minimálne požiadavky, ktoré členským štátom a univerzitám umožňujú uplatňovať vyššiu úroveň vzdelávania budúcich architektov. Bez ohľadu na to profesijné organizácie zastupujúce architektov navrhujú, aby sa minimálne trvanie odbornej prípravy podľa smernice zvýšilo zo štyroch na päť rokov, aby sa zohľadnil vývoj tohto povolania.

Návrh na harmonizáciu požiadavky päťročnej prípravy na úrovni EÚ vyvolal sporné otázky. Po prvé, Komisia nemôže potvrdiť, ktoré z diplomov už uverejnených v smernici na základe ich súladu so súčasnými ustanoveniami smernice, sú dokladom o päťročnej odbornej príprave. V dôsledku toho by si harmonizácia minimálneho trvania odbornej prípravy v dĺžke piatich rokov vyžiadala režim nadobudnutých práv pre architektov, ktorých odborná príprava sa začala (alebo sa začne) pred nadobudnutím účinnosti modernizovanej smernice v roku 2012 alebo 2013, navyše k už existujúcemu režimu nadobudnutých práv pre architektov, ktorí absolvovali odbornú prípravu pred nadobudnutím účinnosti prvej smernice o architektoch v roku 1985 (pozri článok 49 smernice č. 2005/36/ES v spojení s prílohou VI).

Po druhé, toto riešenie by značne obmedzilo pružnosť bez toho, aby riešilo ďalší skutočný problém týkajúci sa mobility: ako zohľadniť odbornú prax pod dohľadom, ktorá predstavuje aspekt vzdelávania architektov, ktorý sa už uznáva v mnohých členských štátoch ako dôležitý prvok odbornej prípravy architektov?

Zdá sa, že v tejto súvislostiach existujú dve možnosti:

Prvou možnosťou by bolo zachovať existujúcu požiadavku štyroch rokov.

Druhou možnosťou by bolo zosúladiť ustanovenia smernice so situáciou existujúcou vo väčšine členských štátov, a súčasne povoliť určitú flexibilitu pri každom z nich. Na to, aby architekti mohli využívať výhody automatického uznávania kvalifikácie, by museli potvrdiť aspoň päťročnú odbornú akademickú prípravu a následnú aspoň ročnú odbornú prax pod dohľadom alebo minimálne štvorročnú akademickú odbornú prípravu s minimálne dvojročnou odbornou praxou pod dohľadom. V dôsledku toho by trvalo minimálne šesť rokov, aby sa stali plne kvalifikovanými architektmi v Európskej únii a vždy by v tom bola zahrnutá aj odborná prax pod dohľadom.

Otázka č. 22: Ktorú z uvedených dvoch možností uprednostňujete?

Možnosť 1: Zachovať súčasnú požiadavku aspoň štvorročnej akademickej odbornej prípravy?

Možnosť 2: Doplniť súčasnú požiadavku minimálne štvorročnej akademickej odbornej prípravy o požiadavku dvojročnej odbornej praxe. Alternatívnou možnosťou by bolo, že by architekti spĺňali požiadavky automatického uznania kvalifikácie po ukončení päťročného akademického programu doplneného aspoň ročnou odbornou praxou.

4.7. Automatické uznávanie v oblasti remesiel, obchodu a priemyslu

V oblasti remesiel, obchodu a priemyslu podlieha automatické uznávanie dvom podmienkam: 1) určitý počet rokov praxe, ktorá sa líši v závislosti od činnosti A 2) jasné označenie odbornej činnosti na základe prílohy IV k smernici. Pokiaľ ide o prvú podmienku, hodnotenie ukázalo, že neexistujú žiadne dôvody na zmenu minimálneho počtu rokov požadovanej praxe. Pokiaľ ide o druhú podmienku, mnohí sú toho názoru, že príloha IV vo svojej súčasnej podobe nie vždy umožňuje jasnú identifikáciu povolania na základe činností v nej uvedených. V súčasnosti príloha IV odkazuje na Medzinárodnú štandardnú odvetvovú klasifikáciu všetkých ekonomických činností (ISIC)[32], ale nie na jej najnovšiu verziu, niekedy odkazuje na verzie z päťdesiatych a šesťdesiatych rokov.

Jednou možnosťou by bolo prijať tú istú klasifikáciu ISIC za základ, ale v jej najnovšej revidovanej verzii z roku 2008, ktorá teraz obsahuje zoznam presnejšie definovaných činností. Vzhľadom na rýchly technologický pokrok je dôležité definovať a aktualizovať kvalifikácie a zodpovedajúce povolania. Rozličné zúčastnené strany navrhli ako alternatívne riešenia aj Spoločný slovník obstarávania EÚ[33], ktorý sa pravidelne aktualizuje, a revidované znenie nomenklatúry Medzinárodnej štandardnej klasifikácie povolaní (ISCO)[34] z roku 2008.

Zatiaľ čo v modernizovanej smernici by sa mala zachovať zásada automatického uznávania kvalifikácií pre povolania v oblastiach remesiel, obchodu a priemyslu, klasifikácia samotných činností by sa mala uskutočniť v neskoršom štádiu na základe výsledkov štúdie.

Otázka č. 23: Ktorú z uvedených možností uprednostňujete?

Možnosť 1: Okamžitá modernizácia nahradením klasifikácie ISIC z roku 1958 klasifikáciou ISIC z roku 2008?

Možnosť 2: Okamžitá modernizácia nahradením prílohy IV spoločným slovníkom, ktorý sa používa v oblasti verejného obstarávania?

Možnosť 3: Okamžitá modernizácia nahradením prílohy IV nomenklatúrou ISO v znení poslednej revízie z roku 2008?

Možnosť 4: Modernizácia v dvoch fázach: v modernizovanej smernici sa potvrdí, že na činnosti súvisiace s remeslami a obchodom a s priemyselnými činnosťami sa naďalej uplatňuje automatické uznávanie kvalifikácií. Súvisiace činnosti budú ja naďalej také, ako sa stanovuje v prílohe IV a to až do roku 2014, t. j. do dátumu, kedy by sa mal delegovaným

---

32 Nomenklatúra prijatá Organizáciou Spojených národov v roku 1948 a revidovaná v rokoch 1958, 1968 a 2006 (najnovšia revízia bola uverejnená v roku 2008).

33 Pozri nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2195/2002 z 5. novembra 2002 o spoločnom slovníku obstarávania (CPV) (Ú. v. ES L 340 zo 16.12.2002, s. 1), naposledy zmenené a doplnené v roku 2009. Dostupné na webovej stránke: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2002:340:0001:0001:EN:PDF

34 Prijatá Medzinárodnou organizáciou práce (ILO) a dostupná na webovej stránke: http://www.ilo.org/public/english/bureau/stat/isco/index.htm

aktom prijať nový zoznam činností. Zoznam činností by mal vychádzať z jednej z klasifikácií uvedených v možnostiach 1, 2 alebo 3.

4.8. Kvalifikácia získaná v tretej krajine

Smernica o uznávaní odborných kvalifikácií sa v podstate uplatňuje na občanov EÚ, ktorí majú kvalifikáciu, ktorú získali v členskom štáte EÚ. Pomáha však aj občanom EÚ, ktorí majú kvalifikáciu, ktorú získali mimo Európskej únie (napríklad diplom z Kanady alebo Číny).

Smernica sa vzťahuje na občanov EÚ, ktorí pôvodne získali kvalifikáciu v tretej krajine, ak takáto kvalifikácia už bola uznaná v členskom štáte a daný občan EÚ v uvedenom členskom štáte absolvoval aj trojročnú odbornú prax. Článkom 3 ods. 3 sa uľahčuje voľný pohyb takéhoto občana EÚ, keď sa presťahuje do iného členského štátu. Občan EÚ môže teda využiť výhody všetkých procesných záruk v rámci takzvaného všeobecného systému (ako je rýchle a odôvodnené rozhodnutie, či sa kvalifikácia môže uznať). Stručne povedané, trojročná zákonná a účinná odborná prax v členskom štáte umožňuje, aby sa s kvalifikáciou pôvodne získanou v tretej krajine zaobchádzalo, ako keby bolo získaná v členskom štáte.

Smernica však obsahuje aj zábezpeky na zabezpečenie minimálnych požiadaviek na odbornú prípravu, ktoré sú už na európskej úrovni harmonizované (pre určité zdravotnícke povolania a architektov). Podľa článku 2 ods. 2 smernice by členské štáty nemali akceptovať kvalifikácie, ktoré občania EÚ získali v tretích krajinách, ak úroveň kvalifikácie nespĺňa minimálne požiadavky stanovené pre kvalifikácie nadobudnuté v EÚ. Členské štáty by mali zabrániť aj odlivu kvalifikovaných pracovných síl z tretích krajín[35].

Hlavnou otázkou je, či si celkový nedostatok kvalifikovaných pracovných síl, napríklad lekárov, vyžaduje úpravy uvedených ustanovení. Z týchto úprav by mali prospech v prvom rade občania EÚ. Mohlo by to však mať vplyv aj na niektorých štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí využívajú práva vyplývajúce z právnych predpisov EÚ: s rodinnými príslušníkmi občanov EÚ[36], osobami s dlhodobým pobytom[37], utečencami[38] a držiteľmi „modrej karty“[39] sa v súvislosti s uznávaním odborných kvalifikácií zaobchádza rovnako ako s občanmi EÚ (hoci príslušné právne predpisy nezaväzujú všetky členské štáty Európskej únie). Touto úpravou by sa podporila politika Európskej únie s cieľom podporovať aj mobilitu v súvislosti s revidovanou európskou susedskou politikou.

Otázka č. 24:

Považujete za potrebné upraviť zaobchádzanie s občanmi EÚ, ktorí získali kvalifikáciu v tretej krajine, podľa smernice napríklad tým, že sa skráti pravidlo troch rokov v článku 3 ods. 3? Privítali by ste takúto úpravu aj pre štátnych príslušníkov tretích krajín, vrátane tých, na ktorých sa vzťahuje európska susedská politika, ktorí využívajú doložku o rovnakom zaobchádzaní podľa príslušných európskych právnych predpisov? (Prosím uveďte konkrétne argumenty za túto koncepciu a proti nej.)

---

35 V tejto súvislosti je potrebné zohľadniť celosvetový kódex zásad pri medzinárodnom nábore zdravotníckych pracovníkov vypracovaný Svetovou zdravotníckou organizáciou.

36 Smernica 2004/38/ES

37 Smernica 2003/109/ES

38 Smernica 2004/83/ES

39 Smernica 2009/50/ES

5. AKO REAGOVAŤ NA TÚTO ZELENÚ KNIHU

Komisia vyzýva všetky zainteresované strany, aby predložili svoje príspevky do 20. septembra 2011, pokiaľ možno e-mailom na túto adresu:

DG Internal Market and Services, Unit E-4 "Free movement of professionals"
E-mail: MARKT-PQ-EVALUATION@ec.europa.eu
Poštová adresa: European Commission
Internal Market Directorate General, Unit E-4
Rue de Spa 2
Office 06/014
1049 Brussels
Belgium

Príspevky sa nemusia týkať všetkých otázok nastolených v tejto zelenej knihe. Môžete sa obmedziť na otázky, ktoré vás obzvlášť zaujímajú. Prosím uveďte jasne aspekty, ktorých sa vaše príspevky týkajú. Ak je to možné, uveďte prosím konkrétne argumenty za možnosti a koncepcie predložené v tomto dokumente alebo proti nim.

Všetky príspevky sa zverejnia na webovej stránke GR pre vnútorný trh a služby, ak autor príspevku nepožaduje inak. Je dôležité prečítať si osobitné vyhlásenie o ochrane osobných údajov v prílohe k tejto Zelenej knihe alebo informácie o spôsobe, akým sa bude zaobchádzať s vašimi osobnými údajmi a s vašim príspevkom.